

Гроші - чи все ви про них знаєте?

Фінансова грамотність

Фінансово грамотна людина має змогу:

- ✓ безпечно користуватись усіма фінансовими послугами;
- ✓ заощаджувати та примножувати власні кошти;
- ✓ ставити перед собою певну мету і досягати її;
- ✓ правильно розподіляти свій бюджет;
- ✓ співпрацювати з банками і фінансовими установами.

Що таке гроші?

Згідно економічної теорії:

Гроші – загальний еквівалент, що слугує мірою вартості будь-яких товарів та послуг і який здатний безпосередньо на них обмінюватися.

Еволюція грошей

Розвиток грошей - це тривалий еволюційний процес:

Ісландія

Монголія

Індія

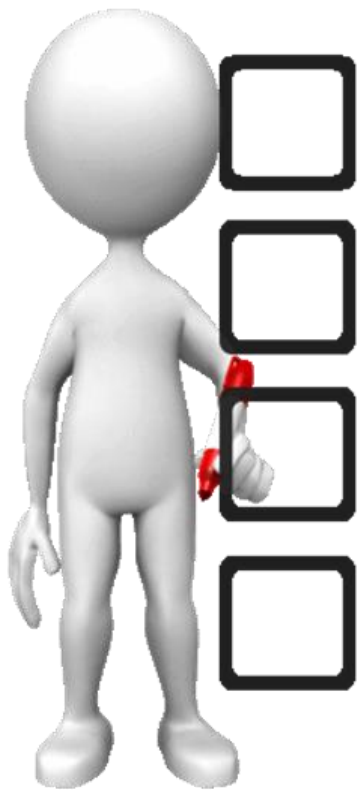
Київська Русь

Африка

Властивості грошей

- **Стабільність** - вартість грошей впродовж певного часу має бути приблизно однаковою.
- **Портативність** - зручність у користуванні та обміні.
- **Міцність** - матеріал, з якого виготовлені гроші, повинен бути міцним і довговічним і не псуватись при користуванні.
- **Подільність** - здатність ділитися на частини.
- **Здатність до розпізнання** - легко розпізнаватися і важко підроблюватися. Бути не дорогими у виготовленні.

ФОРМИ ГРОШЕЙ

Фіатні гроші (гроші, якими ми користуємося щодня)
в сучасному світі існують у трьох основних формах:

- ✓ готівкові кошти;
- ✓ безготівкові кошти;
- ✓ електронні гроші.

Форми грошей

Готівкові кошти – це грошові знаки грошових одиниць певної держави (групи держав) у вигляді банкнот і монет, які випускає відповідний центральний банк і які є законним платіжним засобом на її території.

Найбільше за кількістю у готівковому обігу України перебуває банкнот номіналом 200 грн.
та розмінних монет номіналом 10 копійок.

Форми грошей

Безготівкові кошти – це кошти на рахунках у банках, які також є законним платіжним засобом.

Між готівковим і безготівковим грошовим обігом є взаємозалежність: гроші постійно переходять з однієї форми в другу.

На безготівкові кошти припадає до 90% всієї грошової маси країни.

Форми грошей

Електронні гроші – умовна назва грошових коштів, які існують у формі записів у пам'яті комп'ютерів. Використання цих грошей відбувається через електронну систему банківських послуг.

Переваги електронних грошей:

- ✓ немає потреби переносити чи перевозити великі маси готівки;
- ✓ значна економія витрат на їх виготовлення, збереження, перерахування, перевезення тощо;
- ✓ кожний платник має можливість миттєво здійснити платіж.

Носієм електронних грошей є пластикова (платіжна) картка.

Гроші майбутнього Bitcoin

- ✓ **Bitcoin** – це найпопулярніша віртуальна валюта. Фізично її не існує, є лише спеціальні реєстри, в яких ведеться облік біткоінів Ці бази називаються **Блокчейнами**. В них у відкритому (нешифрованому) вигляді зберігаються всі транзакції, із зазначення біткойн-адреси відправників або одержувачів.
- ✓ Кількість біткоінів обмежена: система може видати лише 21 млн. одиниць цієї цифрової валюти. В даний момент кількість монет в обігу системи становить трохи більше 1 млн.
- ✓ Сьогодні біткоін коштує близько 4-х тисяч доларів за 1 віртуальну монету. З'явилися прогнози, що ціна биткойна в майбутньому досягне 40 тис. доларів. і навіть 100 тис. доларів.

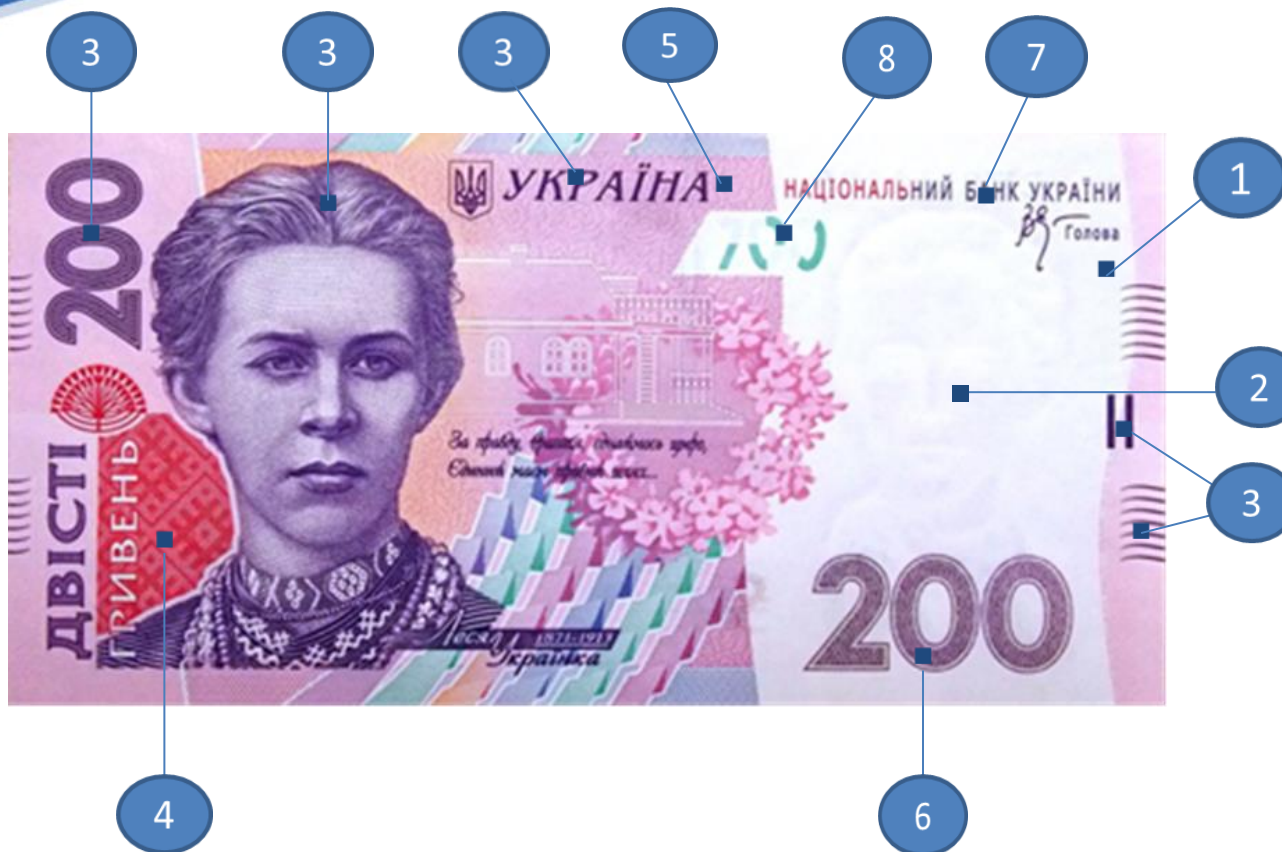

Гривня - основа грошової одиниці України

- ✓ 2 вересня 1996р. в Україні запровадили національну українську валюту – гривню. Гривня обмінювалась у співвідношенні 1 гривня за 100 000 купонокарбованців.
- ✓ Назва «гривня» походить від стародавньої нашийної прикраси, яку носили вожді та знать, а воїнів нагороджували за доблесні вчинки.
- ✓ Дизайнер української гривні – Василь Іванович Лопата.
- ✓ Перші гривні друкували в Канаді та Великій Британії, а копійки карбували в Італії й Луганську. З 1994 року в Україні відкрито Банкнотну фабрику, у квітні 1998 року засновано Монетний двір.
- ✓ Українська гривня друкується за найсучаснішими світовими технологіями, а віднедавна – з використанням українського льону.
- ✓ П'ятірка найкрасивіших валют виглядає так: 1. Українська гривня. 2. Австралійський долар. 3. Євро. 4. Болгарський лев. 5. Американський долар. До речі, гривня двічі була визнана найгарнішою – у 2008 та 2013 рр.

Елементи захисту української гривні

1. Папір.
2. Водяний знак.
3. Рельєфні зображення.
4. Латентне (приховане) зображення.
5. Захисна кодована стрічка.
6. Оптично-змінна фарба.
7. "Орловський" друк.
8. Наскрізний елемент (суміщене зображення).

Правила користування грошима

1. Отримавши банкноти, перевіряйте наявність на них водяних знаків й інших елементів захисту.
2. Перераховуйте отримані гроші, не відходячи від каси чи банкомату.
3. Не зберігайте значні суми грошей у готівці.
4. Завжди просіть на касі чек під час купівлі будь-яких товарів чи послуг.
5. Намагайтеся, за можливості, розраховуватися не готівкою, а безготівковими коштами.
6. Ведіть облік своїх грошей.
7. Утримуйтеся від емоційних і спонтанних покупок, особливо в мережі Інтернет.
8. Вкладайте гроші в різні активи.
9. Частину зароблених грошей заощаджуйте на майбутнє.

Заощадження коштів

Заощадження – це частина грошових доходів, яку людина відкладає для задоволення якихось конкретних потреб у майбутньому для досягнення своїх фінансових цілей.

Заощаджувати можна з різною метою, зокрема, щоб:

- досягнути поставленої фінансової цілі;
- використати гроші в майбутньому;
- мати запаси на випадок непередбачуваних подій;
- «захистити» свої гроші.

Методи заощадження коштів

1. Метод «10%»

Прихильники цього методу вважають, що 10% - це найменша частина місячного доходу людини, яку потрібно заощаджувати за будь яких обставин.

2. Метод «20+50+30»

Прихильники цього методу вважають, що людина повинна щомісяця спрямовувати :

20% своїх доходів на заощадження;

50% на задоволення поточних (запланованих) витрат ;

30% на фінансування різноманітних забаганок (незапланованих витрат).

Якщо кошти на «забаганки» вдалося зекономити, то ці гроші в кінці місяця можна спрямувати на поповнення заощаджень.

Способи зберігання заощаджень

На депозиті в банку

зручність та надійність зберігання;
можливість додаткового доходу у вигляді
нарахованих відсотків.

важко повернути кошти за першою потребою у
випадку якихось форс мажорних ситуацій;
є ймовірність банкрутства банку.

Способи зберігання заощаджень

Вдома

гроші постійно під рукою;
час від часу їх можна перерахувати;
це надійно на випадок банкрутства фінансових установ.

постійна спокуса їх витратити;
їх можуть вкрасти злодії;
можна забути, куди їх сховав.

Фінансові цілі

Постановка фінансових цілей:

- допомагає визначити, чого саме людина хоче досягнути, та спрямувати зусилля в потрібному напрямі;
- дає змогу зрозуміти, на чому першочергово сконцентрувати наявні ресурси;
- мотивує, підштовхує до дії та підвищує впевненість у своїх силах (така впевненість зростає в разі успішного досягнення цілей);
- виховує наполегливість.

Види особистих фінансових цілей:

- короткострокові цілі (на найближчі 1 - 2 роки);
- середньострокові цілі (строк досягнення від 2 до 10 років);
- довгострокові цілі (строк досягнення понад 10 років).

Ваша ціль має бути:

Конкретною

чітке пояснення, що саме має бути досягнуто та які дії для цього потрібні (подорож- куди, телефон - якої марки)

Виміряною

скільки саме це коштує

Реалістичною

за рахунок чого планується досягнення цілі й чи взагалі воно можливе (враховувати свої ресурси)

Привабливою

а чи дійсно ви цього дуже-дуже хочете

**Обмеженою
у часі**

встановлення конкретного проміжку часу для досягнення цілі

Процес планування всіх аспектів особистих або сімейних фінансів для досягнення фінансових цілей називають **фінансовим плануванням**.

Його результатом є **фінансовий план**, що містить перелік дій людини або сім'ї для заробляння та витрачання грошей, користування різноманітними фінансовими послугами тощо.

Доходи сім'ї

- ✓ **Доходи** – це сукупність надходжень із різних джерел, які отримує сім'я як у грошовій, так і натуральних формах.

Доходи сім'ї можна поділити :

1. За періодичністю отримання:

- **постійні** (доходи від підприємницької діяльності, заробітна плата, стипендія, субсидія, доходи від оренди, відсотки на банківські вклади та інші види соціальних виплат);
- **тимчасові й одноразові** (премії, спадщина, подарунки, гроші, узяті в борг, лотерейні виграші).

2. За мірою участі людини в їх отриманні:

- **активні доходи** - для їх отримання людина повинна попрацювати, виконати якесь завдання ;
- **пасивні доходи** - автоматично отримуються внаслідок інвестицій (відсотковий дохід за депозитом в банку, дивіденди по акціям, плата за здачу квартири або іншого майна в оренду).

Видатки сім'ї

✓ **Видатки (витрати)** – сукупність платежів, що здійснюються членами родини з метою забезпечення її життєдіяльності.

Видатки можна поділити на:

- **первинні** - це витрати що здійснюються для забезпечення життєдіяльності людини (придбання продуктів харчування, оренда житла, оплата комунальних послуг, користування громадським транспортом, витрати на зв'язок, сплата податків задля загального добробуту);
- **вторинні** - це витрати, що залежать від стилю життя людини чи родини і не є критично необхідними (купівля нерухомості, автомобіля, апаратури, предметів розкоші, витрати на білети в кіно, відвідування кафе, витрати на різноманітні смаколики). Сюди ж можна віднести і заощадження.

Дякуємо за увагу!

**Бажаємо мудрого фінансового
планування та вдалих заощаджень!**